

Nasz znak: P – 20200407-001

Warszawa, 07 kwietnia 2020 r.

Pan
Tadeusz Kościński
Minister Finansów
Ministerstwo Finansów
Ul. Świętokrzyska 12
00-901 Warszawa

Szanowny Panie Ministrze,

W obecnym, bardzo trudnym okresie związanym ze stanem epidemii spowodowanej rozprzestrzenieniem się wirusa SARS COV-2 pojawia się wiele inicjatyw zmian odpowiednich przepisów w celu ułatwienia działania przedsiębiorców. Jako Krajowa Rada Biegłych Rewidentów (dalej KRBR) poparliśmy projekt przepisów wydanych przez pana Ministra dotyczących przesunięcia wielu terminów wynikających z ustawy o rachunkowości związanych ze sporządzaniem i zatwierdzaniem sprawozdań finansowych.

Z inicjatywy Polskiej Agencji Nadzoru Audytowego (dalej PANA) w dniu 1 kwietnia 2020 r. odbyła się wideokonferencja z przedstawicielami KRBR w sprawie zmian ustawy o biegłych rewidentach, firmach audytorskich i nadzorze publicznym (dalej Ustawa o biegłych rewidentach) zaproponowanych przez PANA w odpowiedzi na obecną sytuację.

Przedstawione propozycje dotyczyły wprowadzenia możliwości dokonywania w firmach audytorskich kontroli zdalnych. W trakcie telekonferencji zgłosiliśmy nasze uwagi i wątpliwości co do następujących rozwiązań zaproponowanych przez PANA:

- nałożenia na firmy audytorskie obowiązku przygotowania technicznego umożliwiającego kontrole zdalne,
- wprowadzenia procedury kodeksu cywilnego w miejsce kodeksu postępowania administracyjnego dla doręczeń w procedurze kontroli zdalnych,

- rozwiązań proceduralnych związanych z rezygnacją firmy audytorskiej z formy zdalnej kontroli, w tym niezwykle krótkich terminów wniesienia ewentualnego protestu.

W wyniku konsultacji w szerszym gronie członków KRBR i samorządu pragniemy przedstawić naszą propozycję rozwiązań, które wychodzą naprzeciw trudnej sytuacji wynikającej z pandemii wirusa SARS COV-2 .

1. Kontrole firm audytorskich

Proponujemy wprowadzenie przepisu, który zmienia tymczasowo częstotliwość kontroli firm audytorskich określoną w art. 106 ust. 2 pkt 1 i 2 ustawy.

„Bieg terminu kontroli, których częstotliwość przeprowadzania została określona w art. 106 ust. 2, a której termin przeprowadzenia przypada na rok 2020 zostaje zawieszony na okres 12 miesięcy”.

Zdajemy sobie sprawę, że częstotliwość kontroli wynika wprost z art. 26 ust. 2 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 537/2014 z dnia 16 kwietnia 2014 r. w sprawie szczegółowych wymogów dotyczących ustawowych badań sprawozdań finansowych jednostek interesu publicznego. Uważamy, że podobnie do obecnych działań legislacyjnych wielu państw, w tym Polski, również organa Unii Europejskiej powinny dokonać przeglądu prawa unijnego, między innymi tam gdzie przepisy bezpośrednio obowiązujące nakładają pewne terminy i rozważyć, czy w obecnej sytuacji nie należy ich odroczyć. Wyjście z inicjatywą pilnej dyskusji, na przykład na forum CEAOB, w tej sprawie z pewnością odebrane byłoby na forum międzynarodowym jako ważny głos Polski, patrzącej na sposoby rozwiązania bieżących problemów nie tylko na szczeblu lokalnym.

2. Termin dostosowania firm audytorskich do wymogów znowelizowanej Ustawy o biegłych

Proponujemy odroczenie terminu, wynikającego z art. 39 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zmianie ustawy o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym oraz niektórych innych ustaw, na dostosowanie przez firmy audytorskie swojej organizacji wewnętrznej, systemu wewnętrznej kontroli jakości oraz dokumentacji do wymogów określonych w Ustawie o biegłych rewidentach i jej nowelizacji, określonego na 31 sierpnia 2020 r.

„Termin, o którym mowa w art. 39 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zmianie ustawy o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2019 poz. 1571), zostaje wydłużony do 31 grudnia 2020 r..”

Poniżej przedstawiamy szczegółowe uzasadnienie naszych powyższych propozycji.

Podobnie jak w przypadku całej gospodarki, obecna sytuacja spowodowała również poważne perturbacje w działalności firm audytorskich i biegłych rewidentów oraz w przeprowadzaniu badań sprawozdań finansowych. Ograniczenia dotyczące przemieszczania się, zamknięcie badanych jednostek i brak dostępu do pracowników, konieczność pracy zdalnej i wiele innych trudnych do przewidzenia czynników spowodowały utrudnienia i wydłużenie procesów zbierania wystarczających i odpowiednich dowodów badania, które są niezbędne do wydania opinii z badania sprawozdania finansowego. Dyskusje z kierownikami badanych jednostek na temat wpływu obecnej sytuacji gospodarczej w Polsce i na świecie na działalność operacyjną i sytuację finansową jednostek, a także analizy przygotowywanych przez nich ocen złożenia kontynuacji działalności wymagają od biegłych rewidentów i firm audytorskich znacznie większych niż planowane nakładów czasu i kosztów. Biegli rewidenci oceniają m.in, czy przedstawiane przez jednostki ujawnienia w notach do sprawozdań finansowych dostarczają właściwych i wystarczających informacji dla odbiorców sprawozdań finansowych. Przy powszechnie panującej niepewności od biegłych rewidentów wymagane jest dokonywanie osądu czy przyjęte przez kierownika jednostki założenie dotyczące zdolności kontynuacji działalności w okresie co najmniej 12 miesięcy od dnia bilansowego jest właściwe. Oceny te mogą mieć wpływ na sprawozdania z badania i wydawaną opinię. Powyższe procedury wynikają z obowiązujących standardów badania, jednakże w obecnej sytuacji ogromnej niepewności i nadchodzącego powszechnego kryzysu gospodarczego wymagają one znacznie głębszych i rozszerzonych analiz niż kiedykolwiek dotychczas.

Obok prac związanych z badaniami sprawozdań za rok kończący się 31 grudnia 2019, biegli rewidenci rozpoczęli także prace nad procedurami badania i przeglądów sprawozdań finansowych za rok 2020, w których skutki pandemii zostaną odzwierciedlone w wycenie aktywów i pasywów jednostek. Wycena ta może istotnie się różnić od tych ujętych do tej pory, a jednocześnie będzie niezwykle utrudniona w związku z niepewnością co do przyszłego rozwoju sytuacji gospodarczej i jej wpływu na jednostki, rynek finansowy i kapitałowy. Dodatkowe nakłady po stronie firm audytorskich są niezbędne, by zapewnić zgodność z obowiązującymi standardami, a także zapewnienia jak najwyższej, możliwej w tych okolicznościach, wiarygodność informacji finansowych.

Wszystkie przytoczone wyżej uwarunkowania powodują, że szczyt obciążenia pracą przy badaniach sprawozdań finansowych przypadający zwykle na pierwsze cztery miesiące roku zostanie przesunięty na kolejne miesiące roku a średni czas trwania badania- znacznie wydłużony. Potrzeba jest wielu wysiłków i determinacji, by w sytuacji szybko zmieniających się warunków zewnętrznych i niepewności, odpowiednia wysoka jakość badania sprawozdania finansowego została utrzymana.

Nie jest to więc łatwy okres dla biegłych rewidentów, a odpowiedzialne przygotowanie się do kontroli i aktywny wystarczający udział w jej przeprowadzaniu stanowić będzie ogromne wyzwanie dla wielu z nich. Z powyższych względów postulujemy jak na wstępie odroczenie przewidzianych w tym czasie kontroli PANA.

Przedstawione powyższe argumenty uzasadniają również przedstawienie postulatu przedłużenia wynikającego z art. 39 ustawy nowelizującej terminu dostosowania procedur i organizacji wewnętrznej firm audytorskich do zmienionych w drugiej połowie 2019 r. przepisów Ustawy o biegłych rewidentach.

Chcielibyśmy podkreślić, że aktualne wydarzenia są niełatwą i nową sytuacją dla wszystkich. W tych okolicznościach wprowadzanie zmian w systemie wewnętrznej kontroli jakości firm audytorskich jest dużym wyzwaniem również dlatego, że część dodatkowych sił i środków niezbędnych do finalizacji, wyjątkowo złożonych dziś badań i przeglądów sprawozdań finansowych musiałoby być skierowanych do tego zadania. Postulujemy przedłużenie terminu realizacji tego obowiązku jak to miało miejsce w przypadku innych ustaw uchwalanych w innych okolicznościach, a wprowadzających zmiany w tym, tak trudnym dla rynku okresie.

Pozostajemy w dyspozycji pana Ministra jeżeli potrzebne byłyby nasze dalsze wyjaśnienia w powyższych kwestiach.

Licząc na zrozumienie i przyjęcie postulowanych przez nas propozycji przez Pana Ministra.

Z wyrazami szacunku,

P r e z e s

Krajowej Rady Biegłych Rewidentów

Barbara Misterska - Dragan

Kopie pisma otrzymują:

Minister Rozwoju
Prezes Polskiej Agencji Nadzoru Audytowego